

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים : חברי הכנסת
עודד פורר
קטי קטרין שטרית
חווה אתי עטייה
אביגדור ליברמן
יבגני סובה
שרון ניר
יוליה מלינובסקי
חמד עמאר

5301/25/פ

הצעת חוק העונשין (תיקון – עונש מינימום על עבירת אונס וביטול סייג הקלה מטעמים מיוחדים), התשפ"ה–2024

1. תיקון סעיף 345 בחוק העונשין, התשל"ז–1977¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 345 –
- (1) בסעיף קטן (א), בסופו יבוא "הורשע אדם לפי סעיף זה, לא יפחת עונשו ממחצית העונש המרבי שנקבע לאותה עבירה";
- (2) בסעיף קטן (ב), בסופו יבוא "הורשע אדם לפי סעיף זה, לא יפחת עונשו ממחצית העונש המרבי שנקבע לאותה עבירה".
2. תיקון סעיף 347 בחוק העיקרי –
- (1) בסעיף קטן (א)(1), בסופו יבוא "הורשע אדם לפי סעיף זה, לא יפחת עונשו ממחצית העונש המרבי שנקבע לאותה עבירה";
- (2) בסעיף קטן (א1), בסופו יבוא "הורשע אדם לפי סעיף זה, לא יפחת עונשו ממחצית העונש המרבי שנקבע לאותה עבירה".
3. תיקון סעיף 355 בחוק העיקרי, המילים "345" ו"אלא אם כן החליט בית המשפט, מטעמים מיוחדים שיירשמו, להקל בעונשו" – יימחקו.

¹ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

דברי הסבר

עבירת האינוס היא עבירה חמורה אשר יוצרת טראומה חשוכת מרפא וגורמת לפצעים עמוקים בנפש האדם. מדינת ישראל מחויבת להציב את נושא האלימות המינית בראש סדר העדיפויות ולהעניק לה קדימות ודחיפות על פני נושאים חשובים אחרים.

ניכר שהציבור היום מביע חוסר שביעות רצון ותסכול רב מעונשים מקלים. עונשים שכאלו ניתנים בעקבות שיפוט הנשען על הגישה התועלתנית, המצדיקה עונש רק כאשר הוא מביא לתועלת עתידית כלשהיא לקורבן, לנאשם או לחברה. זאת, בניגוד לגישה הגמולנית, הטוענת כי ענישת הפושע היא חובה מוסרית מוחלטת, אשר בוחנת את טיב הענישה לפי מידת הצדק שהוא מגלם וללא קשר לתוצאותיה. היעדר שימוש בגישה הגמולנית, מביא לחוסר הזדהות של הציבור עם העונשים המוטלים, להיעדר הסכמה ציבורית רחבה בנוגע להחלטות רבות של בתי המשפט בישראל, ואף לעידוד ביצוע עבירות כאלו בשל עונשים המקלים יתר על המידה עם הנאשם.

לפי החוק הקיים היום, העונש המזערי על עבירת האינוס הוא רבע מן העונש המרבי, הן בנסיבות מקלות והן בנסיבות מחמירות.

בנוסף, ישנו סייג בחוק, המתיר לבית המשפט להקל מטעמים מיוחדים בעונש על עבירת אינוס ולהפחיתו מהעונש המזערי הקבוע בחוק. זאת, למרות שלא יעלה על הדעת שנסיבות אונס כלשהוא יקנו עונש מקל אפילו מהעונש המזערי הקבוע בחוק.

כל שכן, עונש מזערי נקבע על ידי המחוקק על מנת להבטיח ענישה גמולנית מספיקה דיה, כך שטווח הענישה הניתן לבית המשפט הינו במנעד שבין העונש המזערי לעונש החמור ביותר לעבירה הקבועים בחוק. הסייג המאפשר לבית המשפט להטיל עונש קטן מהעונש המזערי הקבוע בחוק, הוא הסיבה העיקרית למתן ענישה מקלה יתר על המידה המעוררת תסכול בעם, מייצרת מצג של ניתוק ואף מעודדת עברייני מין.

לאור האמור, מוצע להחמיר את העונש המזערי על עבירת האינוס למחצית מן העונש המרבי בנסיבות מקלות ובנסיבות מחמירות. כמו כן, מוצע למחוק את הסייג בחוק, המתיר לבית המשפט מטעמים מיוחדים, להפחית בעונש על עבירת אינוס מן העונש המזערי הקבוע בחוק.

נדגיש שהחלת התיקון גם על עבירות הסדום, חשוב במיוחד במצב החוקי הקיים ובו עבירת האינוס אינה חלה על גברים.

בכך, מבוקש להעביר מסר חד משמעי על חומרת העבירה בעיני החברה, לסייע במיגור התופעה המזעזעת ולגמול לעברייני מין כראוי בשם הקורבנות והחברה. מכיוון שסף הראיות בעבירות האלה הוא גבוה, יש להחיל ענישה מנימלית מרתיעה שתיתן לנפגעים ולנפגעות את יומם בבית המשפט.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ט בכסלו התשפ"ה (30.12.2024)